

Banca Națională a Moldovei

Nr. 26-01110/1641/3097

28.10.2022

Prestatorilor de servicii de plată

Banca Națională a Moldovei (în continuare - BNM) în calitate de autoritate de supraveghere, conform prevederilor art. 93 din *Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică* (în continuare - *Legea nr. 114/2012*), supraveghează sistemul de plăți din Republica Moldova și activitatea prestatorilor de servicii de plată (în continuare - PSP). Concomitent, în virtutea prevederilor *Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului* (în continuare - *Legea nr. 308/2017*), BNM deține atribuții și competențe de supraveghere a entităților raportoare care reprezintă, inclusiv, băncile, societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu *Legea nr.114/2012*. În acest context, având în vedere activitatea desfășurată de unii PSP, care intermediază plățile din/în portmoneele electronice către platforme de cumpărare/ vânzare a monedelor virtuale, BNM vă comunică următoarele.

În virtutea inovațiilor din sistemului financiar global și, respectiv, tehnologiilor subiacente, ecosistemul monedelor virtuale (cripto) evoluează continuu, atât din punct de vedere al diversității activelor virtuale, cât și al volumului acestuia.¹ În pofida dezvoltării și creșterii rapide a pieței cripto, activitățile cu monede virtuale sunt asociate multiplelor riscuri ce reies, pe de o parte din lipsa unui cadru bine determinat de reglementare și supraveghere a participanților, dar și din caracterul facil al accesibilității pieței monedelor virtuale și oportunității investitorilor de a rămâne anonimi. În acest sens reținem că, activitățile de tranzacționare și speculative cu monede virtuale, care au perturbat economia și piața financiară globală, prezintă potențiale riscuri, inclusiv pentru persoane fizice, legate de volatilitatea prețului și lipsa unei securități adecvate, lipsa reglementării și a supravegherii tranzacțiilor, precum și riscul înalt de implicare în operațiuni de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Prin urmare, monedele virtuale nu sunt potrivite pentru a fi utilizate ca mijloc de plată și prezintă un grad de investiție extrem de speculativ. Investitorii în aceste active sunt expuși unui risc ridicat de pierdere a mijloacelor investite, fără nici o garanție sau protecție a acestora, dar și la riscuri de a fi atrași în activități ilicite

¹ Dacă în anul 2010, volumul pieței activelor virtuale era cca 1 miliard USD, atunci în 2021, aceasta a crescut până la cca 3 miliarde USD, iar în prima jumătate a anului 2022 volumul constituie 1 miliard USD.

precum strângeri ilegale de fonduri, fraude, scheme piramidale, jocuri de noroc ilegale, finanțare a terorismului, spălare de bani și alte activități criminale.

În această ordine de idei semnalăm că, la momentul actual, utilizarea monedelor virtuale nu este reglementată în Republica Moldova. Acestea nu reprezintă o formă de monedă electronică în sensul *Legii nr.114/2012*, iar activitatea privind emiterea și tranzacționarea lor nu este supusă supravegherii de către organul abilitat. Din aceste considerente, utilizatorii monedelor virtuale sunt expuși și la riscuri asociate intereselor utilizatorilor:

- fraudarea operațiunii de convertire, comisioane sau curs nefavorabil la efectuarea convertirii, spargerea portmoneelor, pierderea datelor personale, înghețarea sumei de către platforma de schimb la convertirea monedei virtuale în monedă simplă, pierderea sumei în cazul falimentării platformei de schimb, volatilitatea înaltă a cursului la care monedele virtuale ar putea fi schimbate;
- nu este o garanție că moneda virtuală va fi acceptată de comercianți, suma poate fi debitată incorect, în unele cazuri utilizatorul nu poate converti moneda virtuală sau nu poate accesa portmoneul după pierderea cheii private, etc.

Concomitent, considerând lipsa unui cadru normativ robust de reglementare și supraveghere a pieței activelor virtuale, de rând cu interesul vădit al infractorilor pentru activitățile cu monede virtuale, subliniem și persistența următoarelor riscuri pentru participanții autorizați ai sistemului financiar și, consecvent, pentru integritatea sistemului financiar în sine:

- riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului;
- riscurile referitoare la crime financiare, precum utilizarea monedelor virtuale pentru vânzarea bunurilor interzise etc.

Astfel, având în vedere riscurile asociate monedelor virtuale și, consecvent, implicațiile sistemice ale acestora, la nivelul Uniunii Europene (UE), prin intermediul *Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului și Directivele de modificare 2009/138/CE și 2013/36/UE*, a fost extins domeniul de aplicare a *Directivei (UE) 2015/849*, fiind incluși în rândul entităților raportoare și Furnizorii implicați în servicii de schimb între monede virtuale și monedele fiduciare, precum și Furnizorii de portofele digitale. Modificările respective au fost efectuate în scopul diminuării riscurilor asociate activității Furnizorilor implicați în servicii de schimb între monedele virtuale și monedele fiduciare și Furnizorilor de portofele digitale, care neavând vreo obligație de identificare a activităților suspecte, coroborat cu beneficiul anonimității utilizatorilor pe platformele respective, serveau grupurilor teroriste pentru transferul fondurilor către sistemul financiar al Uniunii Europene.

Concomitent, potrivit raportului Grupului de Acțiune Financiară (în continuare „FATF”) din Septembrie 2020² – „Virtual Asset Red Flag Indicators of ML/TF” – activele virtuale au devenit din ce în ce mai populare pentru activitatea criminală. Astfel că, majoritatea infracțiunilor asociate acestora sunt concentrate, atât pe infracțiuni predicat de spălare a banilor, cât și pe tentative de eludare a sancțiunilor financiare și acumularea fondurilor pentru finanțarea terorismului. Printre tipurile de infracțiuni comise cu utilizarea activelor virtuale, raportate de către jurisdicții și evidențiate în raport se numără: vânzarea de substanțe controlate și alte articole ilegale, fraudă, evaziune fiscală, infracțiuni informatice (de ex. atacuri cibernetice ce au ca rezultat furturi și ransomware), exploatarea copiilor, traficul de persoane, evaziunea sancțiunilor și finanțarea terorismului. Concomitent, raportul respectiv notifică despre faptul că infractorii exploatează lacunele din regimurile de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului cu privire la activele virtuale, prin mutarea fondurilor lor ilicite către furnizorii cu reședința sau care operează în jurisdicții cu reglementări inexistente sau minime în domeniu.

La fel, conform *Raportului de evaluare a Comisiei Europene a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului care afectează piața internă și Ghidului FATF/GAFI privind abordarea bazată pe risc a activelor virtuale*³, acest domeniu este considerat cu **grad de risc înalt**. Prin urmare, implicarea în tranzacții cu active virtuale, în condițiile în care, în Republica Moldova, nu a fost adoptat un cadru normativ care reglementează prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului în domeniul activelor virtuale și nu sunt implementate cerințele standardelor internaționale aferente, **expune** prestatorii de servicii de plată la **riscuri majore** de implicare în activități de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Aceste riscuri cresc exponențial, având în vedere vulnerabilitățile depistate în activitatea prestatorilor de servicii de plată, conform Raportului privind evaluarea națională a riscurilor în domeniul SB/FT⁴, lacune ce țin de nivelul de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor, și anume:

- eficiență scăzută asupra aplicării cerințelor de identificare și raportare a tranzacțiilor suspecte;
- lipsa resurselor alocate necesităților domeniului dat; eficiența scăzută aferentă aplicării cerințelor de identificare a clienților;
- lipsa unui sistem de monitorizare adecvată a plăților;
- lipsa identificării persoanelor expuse politic și altor persoane cu grad de risc sporit, precum și a persoanelor asupra cărora a fost stabilite sancțiuni și alte restricții;
- lipsa instruirilor specializate efectuate angajaților instituțiilor date, etc.

² <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>

³ <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets-2021.html>

⁴ spsb.gov.md/storage/posts/RAPORT_NRA.pdf

De asemenea, potrivit cadrului normativ în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, în special, *Legea nr. 308/2017*, este stabilită, printre altele, obligația entităților raportoare de a aplica anumite măsuri de precauție și precauție sporită în relațiile cu clienții săi, stabilind amploarea acestora în funcție de client, riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului identificat, țară (jurisdicția), relația de afaceri, bun, serviciu sau tranzacție, rețeaua de distribuție. În cazul în care nu este posibilă conformarea la cerințele prevăzute la art.5 alin. (2) lit. a)–c) din *Legea nr. 308/2017*, entitățile raportoare **sunt obligate** să nu efectueze nicio activitate sau tranzacție, să nu stabilească nicio relație de afaceri ori să termine o relație de afaceri existentă.

Totodată, prin publicarea pe pagina web oficială a comunicatelor de presă, BNM descurajează persoanele fizice și prestatorii de servicii de plată, să se implice în tranzacționarea monedelor virtuale, în scopul evitării riscurilor, inclusiv riscului de spălare a banilor și finanțare a terorismului, precum și riscului reputațional.

Astfel, deși la momentul actual în Republica Moldova nu există un cadru de reglementare și supraveghere a pieței activelor/monedelor virtuale, obligațiile prestatorilor de servicii de plată, în calitate de entități raportoare în conformitate cu *Legea nr. 308/2017*, sunt clar definite și urmează a fi aplicate fără echivoc.

Prin prisma celor expuse supra și pornind de la faptul că monedele virtuale nu reprezintă o formă de fonduri (de ex. monedă electronică) sau instrument de plată, iar activitățile cu acestea nu reprezintă servicii de plată în sensul *Legii nr.114/2012*, dar și ținând cont de nivelul riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului asociate activităților cu monede virtuale și, respectiv, de nivelul de diligență necesar pentru gestionarea acestora și conformarea cu cerințele cadrului normativ cu privire la combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, BNM în calitate de autoritate de supraveghere, **solicită încetarea** facilitării/ intermediarii plăților din/ în conturi de plăți și de monedă electronică către platforme de cumpărare/ vânzare a monedelor virtuale și încetarea colaborării/ deservirii companiilor care au ca domeniu activitate schimbul de monede virtuale cu monedă fiduciară și **informarea BNM** despre măsurile întreprinse, în termen de 30 de zile din data recepționării scrisorii.

Cu respect,

Octavian ARMAȘU
Guvernator